

Uudenmaan Älykkään erikoistumisen strategian seuranta 2021–2024

Uudenmaan liiton julkaisu E 269 - 2025

ISBN 978-952-448-624-8

ISSN 2341-8885

Uudenmaan liitto

Helsinki 2025

Ulkoasu: Anni Levonen

Uudenmaan liitto // Nylands förbund

Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland

+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Sisällys

Kuvailulehti	4
1. Alueellisilla innovaatioilla kohti kestävää elinvoimaa.....	5
2. Uudenmaan TKI-toiminnan rahoitus.....	9
3. Painopistekohtainen tarkastelu	14
3.1 Resurssiviisuus kattoteemana	14
3.2 Ilmastoneutraalius.....	16
3.3 Ihmisten kaupunki.....	18
3.4 Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut.....	19
4. Kansainvälinen yhteistyö.....	21
5. Viestintä.....	23
6. Strategian ohjaus	24
7. Lopuksi.....	25

Kuvailulehti

Julkaisun nimi

Uudenmaan Älykkään erikoistumisen strategian seuranta 2021–2024

Julkaisija

Uudenmaan liitto

Tekijä

Uudenmaan liitto

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero

Uudenmaan liiton julkaisuja E 269

Julkaisuaika

5/2025

ISBN

978-952-448-624-8

ISSN

2341-8893

Kieli

suomi

Sivuja

25

Tiivistelmä

Tässä raportissa tarkastelemme Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian toimeenpanoa vuosina 2021–2024, keskittyen kuitenkin erityisesti vuosiin 2023–2024.

Seuranta tarjoaa tietoa strategian ja sen toimeenpanon vaikutuksista Uudellamaalla. Seurannassa kuvataan Uudenmaan TKI-toiminnan & toimintaympäristön kehitystä sekä tiettyjä taustaindikaattoreita, jotka kuvaavat alueen yleistä kehitystä TKI- ja talousnäkökulmasta. Strategian painopisteiden toimeenpanoa kuvataan keskittyen Uudenmaan vahvuuksiin, tärkeimpiin ekosysteemeihin sekä älykästä erikoistumista tukeviin hankkeisiin, eri rahoituslähteiden näkökulmasta. Seurantaraportti pitää sisällään myös katsauksen Uudenmaan liiton kansainväliseen toimintaan, älykkään erikoistumisen viestintään, EU-hankevalmistelutuen vaikuttavuuteen sekä Horisontti Eurooppa -saantoon. Seurannan ja tulosten arvioinnin perusteella voimme tehdä strategiaan ja sen toimeenpanoon tarpeellisia muutoksia.

Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategia hyväksyttiin maakuntahallituksessa huhtikuussa 2020. Strategiassa resurssiviisauden kattoteeman alla on kolme kärkeä: ilmastoneutraalius, ihmisten kaupunki ja uudistuva teollisuus. Seuraava älykkään erikoistumisen strategia sisällytetään osaksi Uusimaa-ohjelmaa 2026–2029.

1. Alueellisilla innovaatioilla kohti kestäväää elinvoimaa

Uusimaa on Suomen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) veturi sekä Euroopan toiseksi innovatiivisin alue. Olemme sitoutuneita YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin, Euroopan unionin tavoitteisiin edistää puhdasta ja digitaalista kaksoissiirtymää sekä vahvistaa Euroopan kilpailukykyä. Älykkään erikoistumisen avulla pyrimme luomaan Uudenmaan alueelle uutta elinvoimaa sekä edistämään Uusimaa-ohjelman strategisia tavoitteita.

Uudenmaan innovaatiotoimijat ovat edelläkävijöinä mukana kehittämässä resurssiviisasta, digitalisaation positiiviseksi voimavaraksi kääntänyttä, hiilineutraalia yhteiskuntaa, joka on hyvä asukkailleen ja yrityksilleen sekä ympäröivälle luonnolle. Tämä on meidän vahvuutemme ja siten myös älykkään erikoistumisemme kulmakivi.

[Resurssiviisas Uusimaa -strategia](#) hyväksyttiin maakuntahallituksessa huhtikuussa 2020. Se toimii voimassa olevana Uudenmaan alueellisena

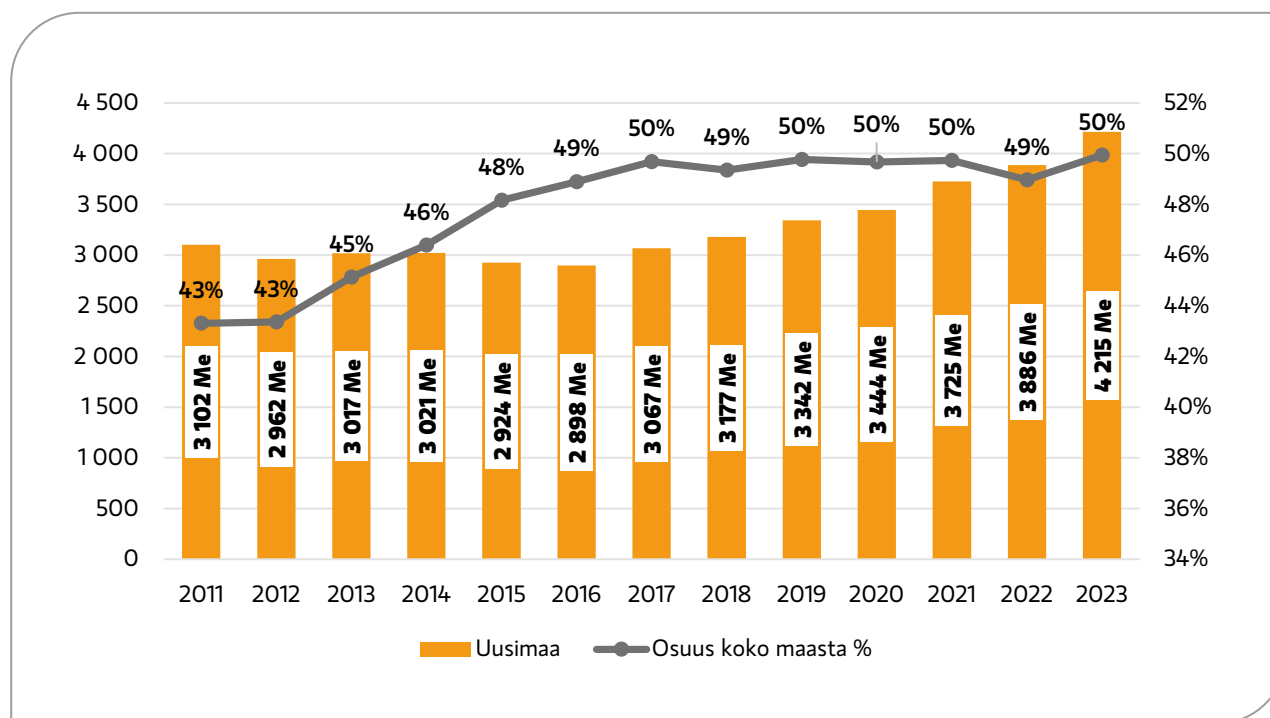
innovaatiostrategiana, eli älykkään erikoistumisen strategiana. Strategiasta tuli osa joulukuussa 2021 hyväksyttyä [Reilusti edellä -maakuntaohjelmaa](#), joka kulkee myös nimellä Uusimaa-ohjelma. Älykästä erikoistumista toteuttavat alueen kaikki toimijat. Elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden sekä julkisen sektorin tasapuolinen osallistuminen työhön sen eri vaiheissa on ollut tärkeää. Myös kansalaisyhteiskuntaa on pyritty saamaan mukaan innovaatiotoimintaan. Tässä katsauksessa tarkastelemme älykkään erikoistumisen strategian toimeenpanoa vuosina 2021–2024, keskittyen kuitenkin erityisesti vuosiin 2023–2024.

Älykkään erikoistumisen kannalta on tärkeää seurata myös alueen yleistä kehitystä, erityisesti TKI- ja talousnäkökulmasta. Näitä on toteutettu liitossa useasta eri näkökulmasta. Viimeisimmät ja tärkeimmät ovat tammikuussa 2025 julkaistu [alueellinen tilannekuva -tarkastelu](#) sekä joulukuussa 2024 julkaistu [Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartan väliarviointi](#).

Uudenmaan merkitys Suomen talouden veturina ja elinkeinoelämän keskittymänä vahvistuu vuosi vuodelta. Suomen T&K-investoinneista ja henkilöstöstä noin puolet sijaitsee Uudellamaalla. Uudenmaan T&K-menot olivat 4,2 miljardia euroa vuonna 2023. Ne kasvoivat 329 miljoonaa euroa vuodesta 2022. Uudenmaan T&K-toiminnan kehitystä on kuvattu [Uudenmaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilannekuva](#) -raportissa, joka on päivitetty viimeksi marraskuussa 2024.

Uusimaa-ohjelmassa on asetettu tavoite nostaa Uudenmaan T&K-investoinnit viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Vuonna 2023 T&K-menojen osuus BKT:stä oli 4 prosenttia. T&K-menojen lisäys vuodesta 2022 vuoteen 2023 oli noin 320 miljoonaa, joka on enemmän kuin olemme laske-neet, että menojen tulisi vuodessa kasvaa, että saavutamme 5 prosentin tavoitteemme. Myös tuore laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta luo positiivista näkymää julkisen rahoituksen kasvusta T&K-tavoitteen edellyttämäl-lä tavalla.

Jotta Uudenmaan tavoite saavutetaan, tulee alueemme kaikkien toimijoiden, myös yritysten, kasvattaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan pa-nostuksiaan. Yritysten osuus Uudenmaan innovaa-tiotoiminnasta onkin merkittävä. Lisäksi tarvitaan

Kuva 1. Uudenmaan T&K-menot ja niiden osuus koko maasta 2011–2023. (Tilastokeskus)

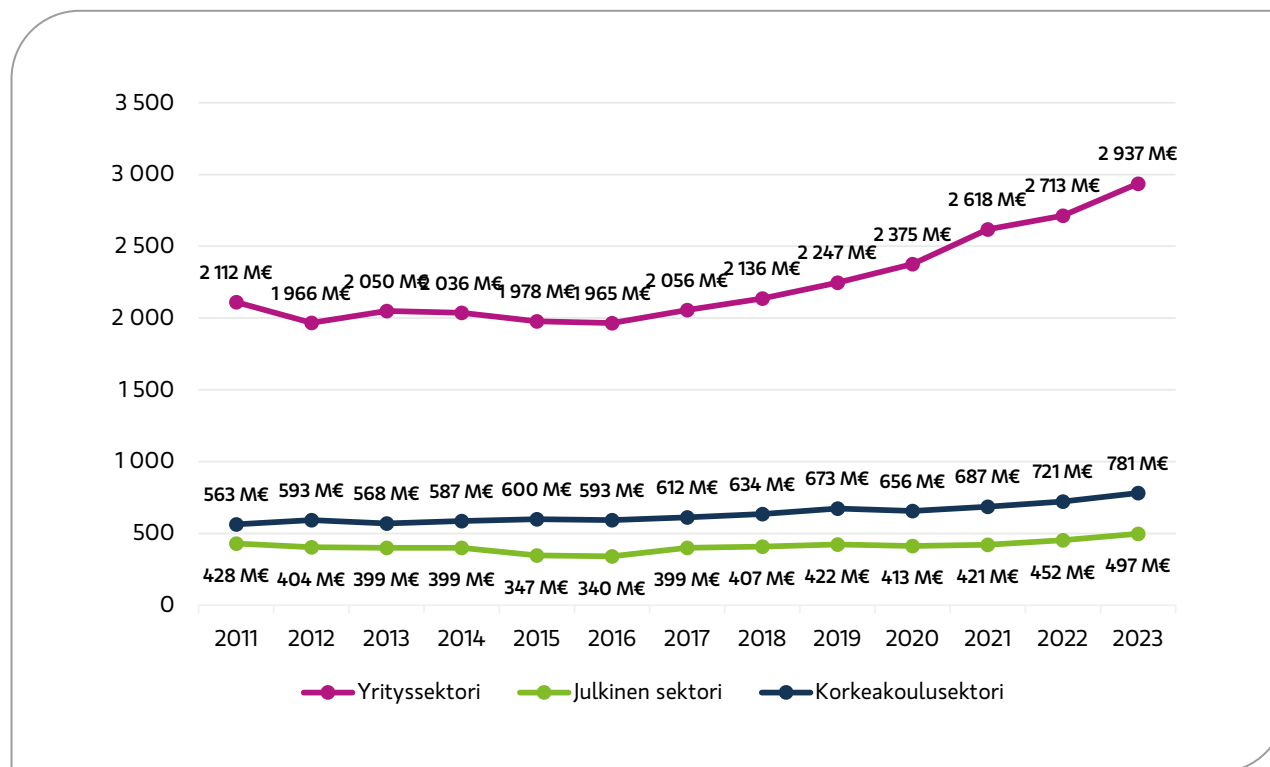
uusia kansainvälisiä yrityksiä mukaan alueen TKI-toimintaan. Uudenmaan älykkään erikoistumi-sen strategian yhdeksi keskeiseksi painopisteeksi vuosina 2021–2024 nostettiin parempi yhteys alueen yrityksiin.

”

Suomen T&K-investoinneista ja henkilöstöstä noin puolet sijaitsee Uudellamaalla.

Uudenmaan merkitys Suomen ilmastotyössä on edelleen suuri, samalla kun vuodelle 2030 asetettu ilmastotavoite on tämänhetkisten toimien ja kehityksen valossa karkaamassa. Uusimaalaisten hyvinvointi ja mahdollisuus hyvään elämään ovat useilla mittareilla mitattuna maailman huippuluokkaa. Esimerkiksi ihmisten hyvinvointia mittaavassa [Euroopan komission sosiaalisen kehityksen vertailussa \(SPI-indeksi\) Uusimaa sijoittuu eurooppalaisista alueista ensimmäiseksi](#). Toisaalta etenkin pääkaupunkiseudulla ilmenee myös suurkaupungeille tyypillisiä ongelmia, ja erot kaupunkien sisällä ihmisten hyvinvoinnissa ovat suuria. Verkko-yhteyksien näkökulmasta Uudellamaalla kiinteän laajakaistaverkon sekä matkaviestinverkon saataavuus on maakunnittain vertailtaessa erinomaisella tasolla. Maakunnan harvaanasutuilla alueilla tietoliikenneyhteyksien ongelmat eivät kuitenkaan poikkea muusta Suomesta. Koko Uudenmaan kattavien tietoliikenneyhteyksien turvaaminen ja jatkuva kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta myös maakunnan reuna-alueet pystyvät yhä tiukemmin tietointensiivisen talouden rakenteisiin.

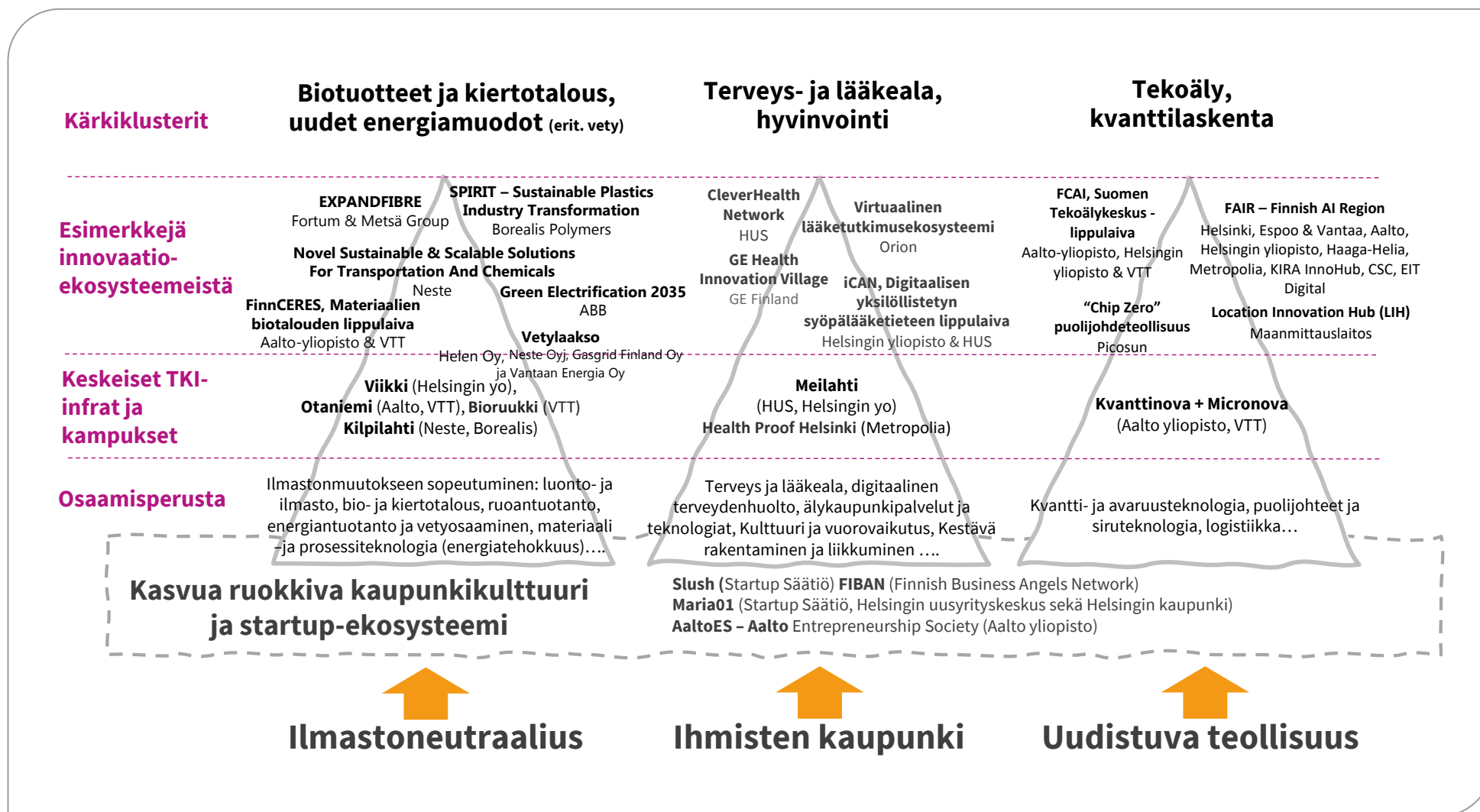
Kaikki edellä mainittu vaikuttaa tulevaisuuden valintoihin myös TKI-toiminnassa. Vuonna 2024 toteutetussa maakuntien vertaisarvioinnissa saimme palautetta siitä, että nykyiset kärkemme ovat liian laajoja ja yleispiirteisiä. Jatkossa onkin syytä entisestään täsmentää Uudenmaan älykkään erikoistumisen kärkiä. Vuonna 2024 julkaisussa [Uudenmaan EU-tasaisen TKI-toiminnan](#)

Kuva 2. Uudenmaan T&K-menojen kehitys sektoreittain 2011–2023. Lähde: Tilastokeskus

[tiekartassa](#) määriteltiin jo alueen vahvuuksia ja keinoja edistää TKI-toimintaa kärkiklustereiden ja osaamisen avulla. Osana tiekarttatyötä pyrittiin tunnistamaan myös Uudenmaan strategisia kärkiä, joita on esitelty seuraavalla sivulla kuvassa 3. Tämä seuranta täydentää tiekartassa tehtyä työtä ja auttaa maakuntaohjelman valmistelussa sekä alueellisen innovaatiotoiminnan suuntaamisessa ja kehittämisessä tulevina vuosina.

”
Ihmisten hyvinvointia mittaavassa vertailussa (SPI-indeksi) Uusimaa sijoittuu eurooppalaisista alueista ensimmäiseksi.

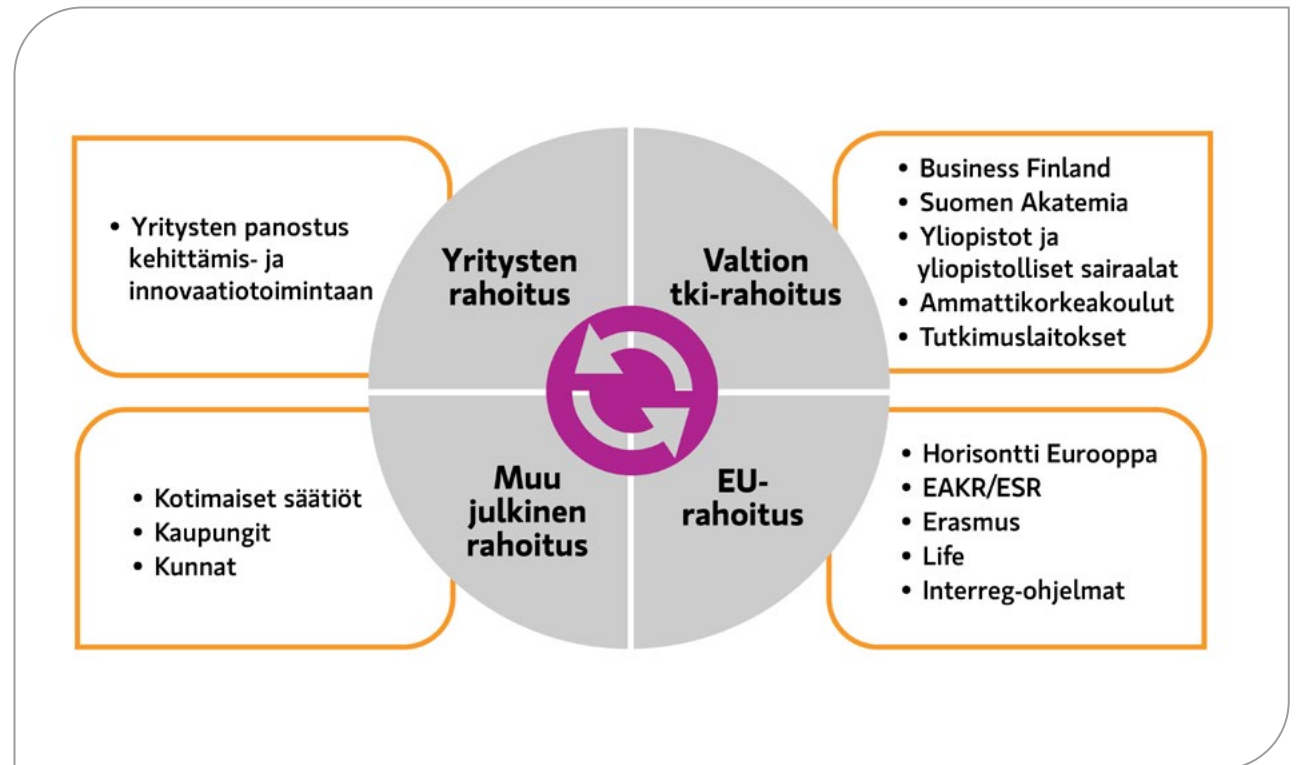

Kuva 3. Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekartassa tunnistettuja TKI-toiminnan strategia kärkiä.

2. Uudenmaan TKI-toiminnan rahoitus

Uudenmaan älykästä erikoistumista edistetään TKI-hankkeilla, jotka saavat rahoituksensa useista eri rahoitusohjelmista. Uudenmaan TKI-toiminta on erittäin laajaa, ja paljon tekemistä jää myös alueellisen innovaatiostrategian fokuksen ulkopuolelle. Tässä seurantadokumentissa esittelemme älykäästä erikoistumista toteuttavia hankkeita ja niiden rahoituslähteitä. Kuvaamme myös soveltuvien osin alueemme vahvoja osaamiskeskittymiä sekä osaamista. Merkittävimpiä hankekokonaisuuksia on kuvattu vielä perusteellisemmin helmikuussa 2024 julkaistussa Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekartassa.

Käytettävissä olevia TKI-rahoituslähteitä on koottu alla olevaan kuvaan. Näiden lisäksi vuosina 2021–2024 kansallisesti on ollut käytettävissä Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman määrärahaa, eli AKKE-rahoitusta. Uudellamaalla tätä rahoitusta on ohjattu myös innovaatiotoiminnan tukemiseen.

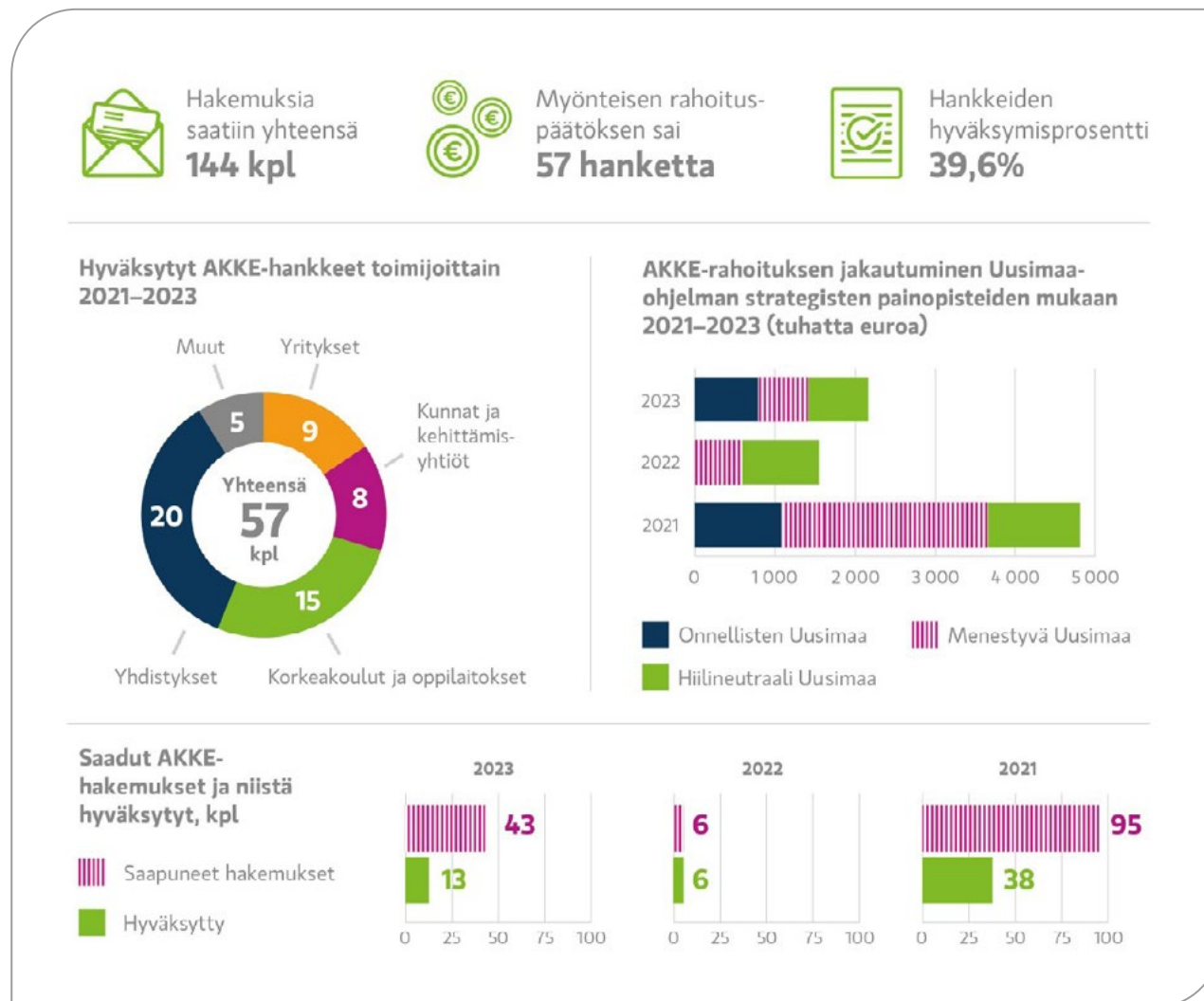

Kuva 4. Käytettävissä olevia TKI-rahoituslähteitä.

Älykäs erikoistuminen ohjaa erityisesti alue- ja rakennepoliittisen hankerahoituksen käyttöä, mutta myös soveltuvien osin kansallisen aluekehittämishankkeiden käyttöä. Kilpailun EU-rahoituksen hakemisessa on entistä enemmän hyötyä siitä, että hankehakemus kytketään alueellisiin strategioihin.

Euroopan rakennerahastojen osalta alueellisen älykkään erikoistumisen tukemiseen käytettävää rahoitusta on ollut Uudellamaalla liian vähän. EAKR-rahoitushakuun saatiin vuosina 2023–2024 yhteensä 100 hakemusta, joista myönteisen rahoituspäätöksen sai 46 hanketta. Vuonna 2023 rahoituksen saaneita älykkään erikoistumisen hankkeita oli hakemusten määrän mukaan 41 % ja vuonna 2024 52 % kaikista rahoitetuista hankkeista.

Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman (AKKE) rahoitusta on jaettu vuosina 2021–2025. Rahoituksen jakamisesta maakunnittain on päättänyt työ- ja elinkeinoministeriö. Uudenmaan hankkeille on ollut käytettävissä kaikkiaan noin 9 miljoonaa euroa. Uudenmaan liitto on itse päättänyt tuon rahoituksen jakamisesta. Vuosien 2021–2023 aikana olleisiin rahoitushakuihin saatiin hakemuksia yhteensä 144 kappaletta ja niistä 57 sai myönteisen rahoituspäätöksen. Siten hankkeiden hyväksymisprosentti oli 39,6 %. Vuonna 2024 AKKE-rahoituksella tuettiin ketteriä esiselvityshankkeita. Tuohon hakuun saatiin 50 hakemusta, joista 10 sai rahoituksen. Hyväksymisprosentti oli siten 20 %.

Kuva 5. Uudenmaan AKKE-hankkeet lukuina.

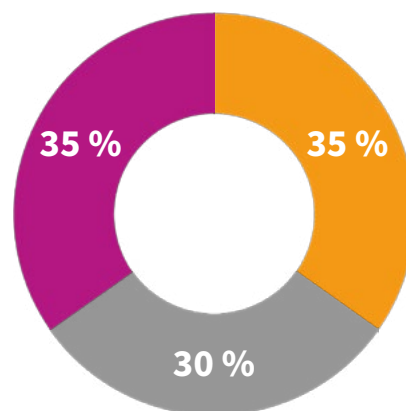
Viimeinen AKKE-haku aukesi joulukuussa 2024. Haku jaettiin kahteen osaan: haku Uusimaa-ohjelmaa ja älykästä erikoistumista tukeville kehittämiss-hankkeille sekä haku EU-hankevalmistelutukeen. Näiden hakujen päätöksiä odotetaan maaliskuussa 2025.

Interreg-ohjelmista tuetaan alueiden kilpailukykyä ja taloudellista kehitystä edistävää kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä. Uudellemaalle on kohdentunut rahoitusta Interreg Baltic Sea Regionin, Interreg Central Balticin sekä Interreg European ohjelmista. **Interreg Baltic Sea Region -ohjelman** kautta Uudenmaan älykästä erikoistumista on tuettu ohjelmakaudella 2021–2027 yhteensä **11,04 miljoonalla** eurolla. **Interreg Central Baltic -ohjelman** kautta Uudenmaan älykästä erikoistumista on tuettu ohjelmakaudella 2021–2027 yhteensä **19 miljoonalla** eurolla. Eniten rahoitusta on myönnetty uudistuvan teollisuuden ja innovatiivisten palveluiden teemaan kytkeytyville hankkeille.

Kilpaillussa TKI-rahoituksessa (kansallinen + EU-rahoitus) uusimaalaiset toimijat pärjäsivät hyvin. Business Finlandin ja Suomen Akatemian rahoitushauissa uusimaalaiset toimijat ovat olleet hyvin edustettuina. Business Finland maakuntakohtaisia rahoitustietoja voi tarkastella [Business Finlandin verkkosivuilta](#).

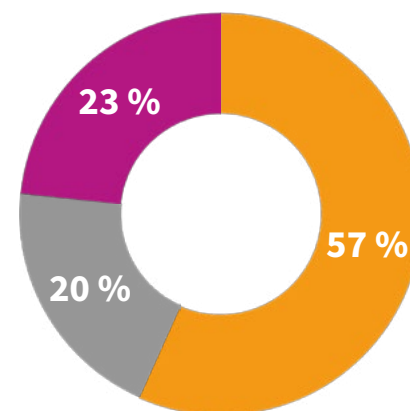
INTERREG CENTRAL BALTIC -HANKKEET

- Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut (8)
- Ilmastoneutraalius (7)
- Ihmisten kaupunki (8)

INTERREG BALTIC SEA REGION -HANKKEET

- Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut (17)
- Ilmastoneutraalius (6)
- Ihmisten kaupunki (7)

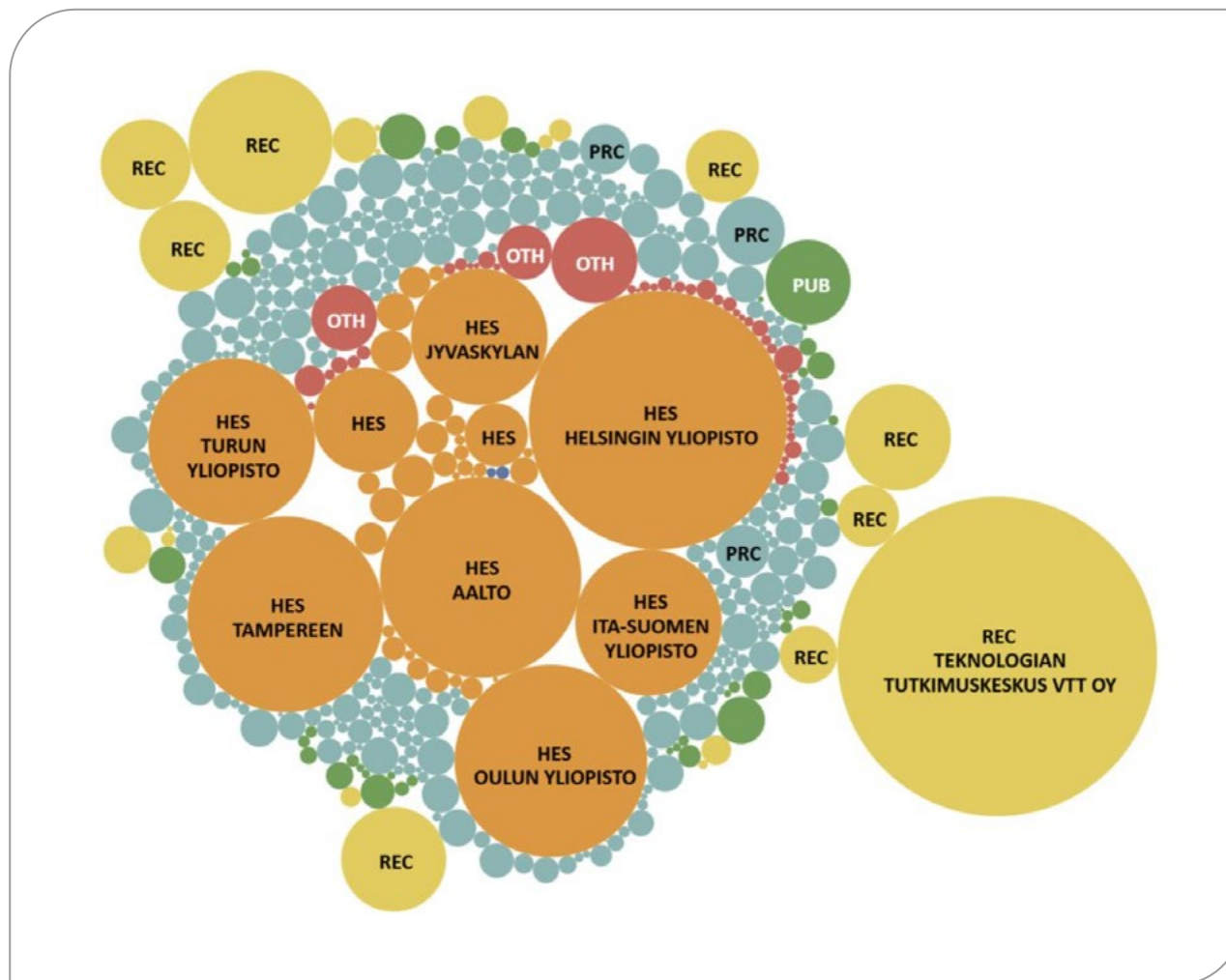
Kuva 6. Uudenmaan Interreg-hankkeita älykkään erikoistumisen teemoissa 2021–2024.

”

Interreg Central Baltic -ohjelman kautta Uudenmaan älykästä erikoistumista on tuettu ohjelmakaudella yhteensä 19 miljoonalla eurolla.

Horisontti Euroopasta Suomeen on tullut vuosien 2021–2024 välillä 1,2 miljardia, josta Uudenmaan osuus on 730 miljoonaa euroa. Horisontti Euroopassa suurimmat uusimaalaiset edunsaajat ovat olleet VTT, Helsingin yliopisto ja Aalto yliopisto.

EU-hankevalmistelutuki on ollut Uudenmaan liiton keino tukea alueen toimijoita älykkään erikoistumisen hankehauissa sekä jakaa erityisesti vaativiin EU:n erillisohjelmiin osallistumiseen ja hakupanostukseen liittyvää taloudellista riskiä. Tavoitteena on ollut kannustaa useampia uusimaalaisia organisaatioita hakemaan suoraa EU-rahoitusta, jossa hakemusten arviointi ja rahoituspäätökset tehdään EU-tasolla. Samalla olemme viestittäneet kovan kilpailun vaatimasta panostuksesta hankevalmisteluun ja edistäneet hankkeita, joilla on vaikutusta Uusimaa-ohjelman ja Älykkään erikoistumisen strategian toteutumiseen. Tukea ovat voineet hakea organisaatiot, joilla on tavoiteltavassa EU-hankkeessa rooli joko koordinaattorina, työpaketin vastuutahona tai muulla keskeisellä tavalla. Tuki on myönnetty kertakorvauksena ja se on maksettu, kun valmisteltu hakemus on todennetusti lähetetty arvioitavaksi.

Kuva 7. Horisontti Eurooppa -rahoitus Suomeen 2021–2024.

Hankevalmistelutuki Uudenmaan RIS-teemoissa

ILMASTONEUTRAALI UUSIMAA

Näyttöön perustuva päätöksenteko
CIRCLES-Scaling Systemic Innovation Leaps
Integrated multimodal urban last mile deliveries

Engage4Bio

APEIRON

WORM

BeGo

UHE

CARBOLAB

Digi4Nature

GreenLog - Green Urban Logistics

CAPABLE

C-QUEST

Espoo City Pilot

New risk pricing approaches

PRADAR

Eurooppalainen barokkioopperayhteistyö

Feminism at work

Inclusive CCAM

European University ansökan NOSEVA

Multi-voiced working life

Alliance Fostering Skills development

SPECNET

European Digital Design for Learning and Teaching

Politics of Grievance and Democratic Governance

Our Heritage

Space4Cities

BLOODTWIN

HEALWELLS

Active aging

SINE

NLU4ALL

Voices for Freedom

MEET

GENRES

THB-CISE

CoPP

CIV-RADAR

UUDISTUVA TEOLLISUUS JA INNOVATIIVISET PALVELUT

Making digitalization in cities work

FCAI/FAIR konsortion tutkimuselementti

PSYCHIC

Circuitronics

Corporate-Startup Innovation Ecosystem

Trustworthy artificial intelligence

Pediatric Hospitals As Computation Drivers

Kestävän kehityksen haasteet

Alternative protein based foods

Konsortiohakemuksen valmistelu

Pre-commercial procurement (PCP)

Gamebadges

Sustronics- Sustainable and green electronics

Systemic endotoxemia

Teramodule

Älykkään autonomiset robotit

EU_JOGATE

PREP SENSICA

PreMeDoSE

FOTOMONY

Vigilant Maritime Surveillance

BRADÉ

Teollisuuslogistiikka50

Prevention of diseases

HeartImprove

DISRUPT

SOILTECH

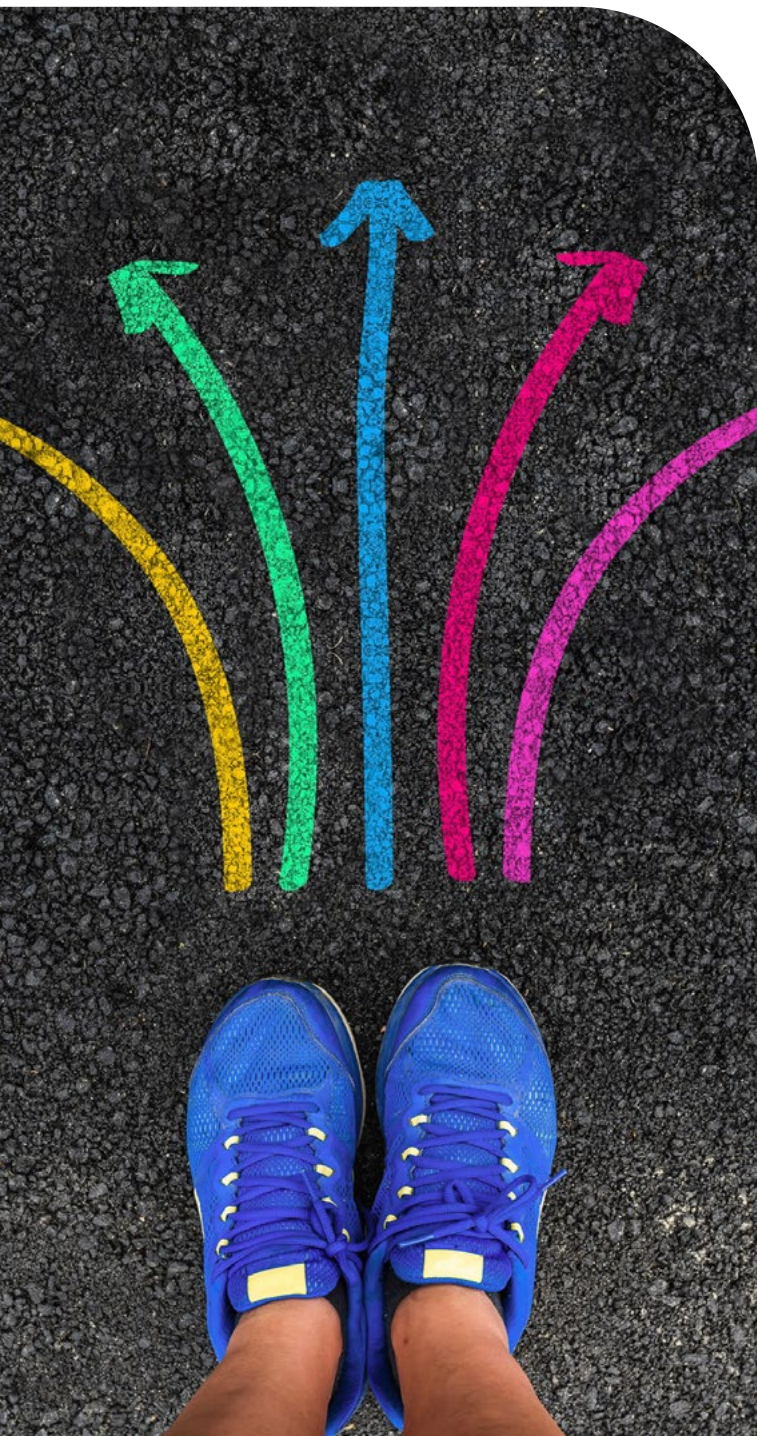
IHMISTEN KAUPUNKI

Kuva 8. Uudenmaan liiton hankevalmistelutuki älykkään erikoistumisen teemoissa. Lihavoinnilla merkittyjen hankkeiden EU-rahoitus on varmistunut.

” **Hyvän arviointipalautteen saaneet mutta ensimmäisellä hakuryityksellä rahoittamatta jääneet hakemukset ovat arvokasta pääomaa.**

Uudenmaan aluekehitysrahastosta tuettiin uusi-maalaisten organisaatioiden EU-hankevalmistelua älykkään erikoistumisen teemoissa kahdella hakukierroksella 2021–2022 sekä 2022–2023 yhteensä noin 1 miljoonalla eurolla. Tukea on käytetty sekä EU-hankevalmistelun henkilökustannuksiin että ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden hankintaan. EU-hankevalmistelutuen vaikuttavuus on todennettavissa: tuetuista hakemuksista EU-rahoituspäätöksen sai hieman keskimääräistä useampi hanke. Näiden yhteissummasta on Uudellemaalle varmistunut noin 15,5 miljoonan euron edestä hankerahoitusta älykkään erikoistumisen tukemiseen. Kolmas EU-hankevalmistelutuen haku avattiin AKKE-rahoituksella marraskuussa 2024.

Hyvän arviointipalautteen saaneet mutta ensimmäisellä hakuryityksellä rahoittamatta jääneet hakemukset ovat arvokasta pääomaa, ja näitä hakemuksia kannattaa lähettää uudelleen arvioitavaksi. Esimerkiksi laajan, 44 eurooppalaisen kumppanin Regions4Climate -missiohankkeen hyväksymistä edelsi tukemamme konsortion sitoutuminen yhteistyön jatkamiseen ja uuden hakemuksen lähettämiseen. Hanke toi Uudellemaalle rahoitusta yhteensä yli 5 miljoonaa euroa.

3. Painopistekohtainen tarkastelu

Älykästä erikoistumista koskevien toimenpiteiden osalta kuvaamme seuraavaksi painopisteisiin liittyviä käynnissä olevia kehittämiskokonaisuuksia, Uudellamaalla toimivia paikkasidonnaisia ekosysteemejä sekä tiettyjä, nykyisen älykkään erikoistumisen strategian pohjalta hyväksyttyjä hankkeita. Seuraavissa kappaleissa on nostettu esiin kustakin painopistealueen temasta muutamia merkittävimpiä Uudellamaalla toteutettuja tai käynnissä olevia hankkeita, joita on rahoitettu liiton rahoitusvälineillä tai muutoin älykästä erikoistumista tukien. Osa hankkeista on liiton omia ja osa muiden toimijoiden toteuttamia.

3.1 Resurssiviisaus kattoteemana

Resurssiviisaus tarkoittaa erilaisten resurssien harkittua ja ennakoivaa käyttöä tavoilla, jotka edistävät hyvinvointia ja kestävä kehitystä. Vahvuuksiin keskittymällä tutkimus- ja innovaatiotyöstä saadaan enemmän irti. Resurssiviisaus on toiminut meillä myös hankkeiden arvioinneissa taustalla vaikuttavana periaatteena.

Resurssiviisautta on edistetty myös strategisena kokonaisuutena erityisesti kiertotalouden temassa. Uudenmaan alue on vuodesta 2022 lähtien ollut yksi Euroopan Unionin kahdestatoista kiertotalouden pilottialueesta, osana **Circular Cities and Regions -aloitetta**. Komission tuella olemme vahvistaneet Uudenmaan liiton kiertotaloushankkeen toimintaa, verkottuneet itse sekä verkottaneet alueemme toimijoita eurooppalaisiin toimijoihin. Lisäksi aloitteen kautta saimme yhteyden eurooppalaista kiertotalouden innovaatiolaakso-horisonttihankeeseen valmistelemaan konsortioon. **ECIV – European Circular Innovation Valley** -hankkeessa rakennetaan Euroopan suurin kiertotalousinnovaatioiden ekosysteemi, edistetään kestävä kehitystä ja tehdään yhteistyötä ympäri maanosaa. Hanketta johtaa Navarron alue Espanjasta ja se kokoaa yhteen 19 toimijaa yhdeksästä eri maasta: Alankomaista, Belgiasta, Bulgariasta, Iso-Britanniasta, Liettuasta, Ranskasta, Ruotsista ja Suomesta.

Maakunnan strateginen sateenvarjo työlle on ollut **Uudenmaan kiertotalouslaakso**, jota Uudenmaan

liitto on koordinoitunut yhdessä CLIC Innovationin kanssa. Kiertotalouslaakso -kokonaisuus on hyvä esimerkki laajasta, eri toimijoita yhteen kokoavasta hankkeesta, joka toimii kohtauspaikkana sekä kehitysalustana kiertotalouden alalla. Kiertotalouslaakson ekosysteemikehittämiseen on saatu mukaan merkittävä määrä uusimaalaisia yritystoimijoita. Uudenmaan kiertotalouslaakson sivuille on koostettu muita [käynnissä olevia kiertotaloushankkeita](#) kiertotalouslaakson kehittämisteemojen (ruoka, rakentaminen, muovit, tekstiilit sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrot [SER]) alla.

Uudenmaan liitto on laatinut oman sitoumuksensa kansalliseen kiertotalouden Green Dealiin. Maakunnallisen tason sitoumuksessa toimenpiteitä kohdennettiin resurssiinsa rakennetun ympäristön sekä uudistavan ruokajärjestelmän toimenpidealueille. Kiertotalouden green deal sitoumuksen toimenpiteitä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa, minkä lisäksi toimenpiteiden toteutusta on tarkoitus tukea hanke-toiminnalla (erityisesti EAKR-hankkeet).

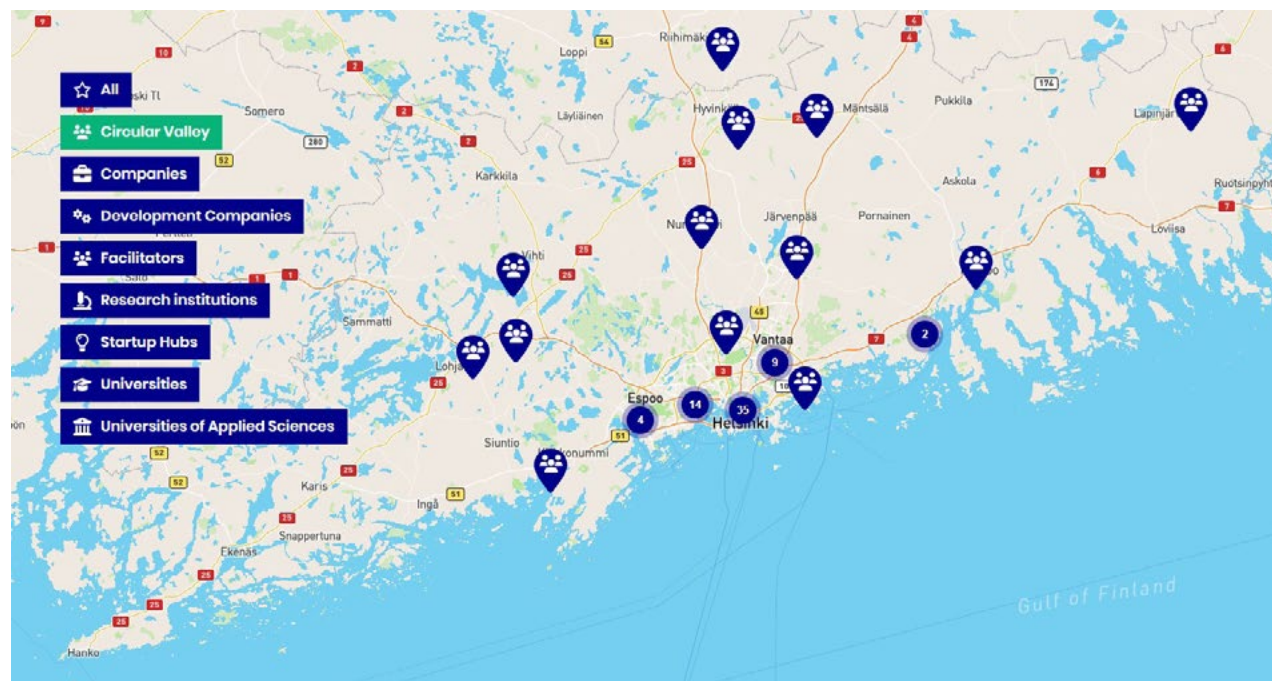
Uudenmaan merkittävistä kiertotalousekosysteemeistä voidaan nostaa esiin Kilpilahden teollisuuden ilmasto- ja kiertotalousosaamisen keskittymä. Alueella toimii jo nyt isoja yrityksiä, kuten veturiyritykset Neste ja Borealis, joka kehittää muovin kiertotalouden ratkaisuja. Nämä yritykset tekevät myös aktiivista yhteistyötä alueen TKI-toimijoiden kanssa. Myös Uudenmaan

ammattikorkeakouluissa on aktiivisia kiertotalouden ekosysteemejä, joissa pk-yritykset voivat olla mukana kehittämässä toimintaa.

Uudenmaan keskeiset kiertotaloustoimijat, ekosysteemit, klusterit ja hankkeet on kerätty Helsinki Smart -verkkosivuilta löytyvälle [karttasovellukselle](#).

”

Kiertotalouslaakson ekosysteemikehittämiseen on saatu mukaan merkittävä määrä uusimaalaisia yritystoimijoita.

Kuva 9. Uudenmaan innovaatiotoimijoiden kartta.

3.2 Ilmastoneutraalius

Älykkään erikoistumisen strategia ja Hiilineutraali Uusimaa -tiekartta ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Tutkimus- kehitys ja innovaatiotoiminta on keskeisessä roolissa etsittäessä uusia fossiilittomia ja uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvia ratkaisuja, jotka edistävät vihreää ja digitaalista siirtymää. Uudenmaan liitto onkin tukenut ennen kaikkea selaista TKI-toimintaa, joka on edistänyt Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartan toteutumista.

Alueen laaja-alainen TKI-osaaminen mahdollistaa päästöjä alentavien teknologioiden kehittämistyön. Toisaalta TKI-kehittäminen on pitkäjänteistä, joten osa nyt kehitettävistä ratkaisuista otetaan käyttöön vasta vuoden 2030 jälkeen, eli siten ne auttavat meitä siirtymään kohti hiilinegatiivisuutta. Lisäksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta tuottaa ratkaisuja, joille on suuri kansainvälinen kysyntä.

EU-tasolla keskeiset aloitteet, joihin Uusimaa osallistuu ovat EU:n 100 ilmastoneutraalin kaupungin missio sekä sopeutumisen missio. Uudenmaan liitto tukee kaupunkien osallistumista kaupunkimissioon sekä on itse edustajana sopeutumisen missiossa.

Uudellamaalla on käynnissä lukuisia ilmastoteemaa tukevia Horisontti-hankkeita. Innovatiivisia liikenne-ratkaisuja ovat tukeneet esimerkiksi **RECIPRO-CITY** sekä **Gemini-hanke**. CLIC Innovationin

koordinoimassa **BalticSeaH2-projektissa** taas luodaan Itämeren alueelle laaja, rajojen yli ulottuva vetylaakso, jonka keskus asettuu Etelä-Suomen ja Viron alueelle. VTT:n koordinoima **ELECTRA-hanke** mahdollistaa fossiilisten polttoaineiden korvaamisen vihreällä sähkölämmityksellä sementti-, kalkki- ja selluteollisuudessa. Luonnonvarakeskuksen koordinoiman **PRECILIENCE-hankkeen** tavoitteena on testata ja osoittaa erilaisia ratkaisuja ilmastokestävyyden lisäämiseksi EU:n boreaalisella alueella yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.

Uusimaalaiset toimijat ovat aktiivisesti mukana myös **Interreg-ohjelman** alueiden välisissä innovaatiohankkeissa, kuten **Cycle4Climate -hankkeessa** sekä **BATS-hankkeessa**, joissa huomion kohteen on pyöräilyn ja kävelyn edistäminen kaikissa sääolosuhteissa. **We Make Transition -hankkeessa** tavoitteena on edistää ja vahvistaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan erilaisten toimijoiden, paikallishallinnon sekä yritys- ja tutkimussektorin kanssa ekososiaalisen kestäväyyden vahvistamiseksi. Hankkeessa on mukana 11 kumppania kuudesta Itämeren alueen valtiosta.

Alueellisesti jaettavalla rahoituksella on tuettu runsaasti ilmastoneutraaliutta tukevien ekosysteemien kehittämistä sekä kyvykkyyksiä osallistua EU-tason yhteistyöhön. EAKR-rahoitteisesti tällaisia ovat olleet esimerkiksi **Smart Urban eFly** – älykäs urbaani sähköilmailun ekosysteemi,

jossa Haaga-Helian johdolla kehitetään vähähiilistä logistiikkaa ja verkostoa sen tarpeisiin. Liikenteen ratkaisut olivat osa myös **Ratkaisupolku kestävän kasvun ekosysteemeihin (RAKKE) -hanketta**, joka päättyi vuonna 2023. Hankkeessa liikenteen osalta keskitytään vihreän siirtymän luomiseen fossiilista käyttövoimista vaihtoehtoisiin käyttövoimiin vauhdittamalla liikenteen sähköistymistä ja rakentamalla biokaasun ekosysteemi.

”

TKI-toiminta on keskeisessä roolissa etsittäessä uusia fossiilittomia ja uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvia ratkaisuja, jotka edistävät vihreää ja digitaalista siirtymää.

Energiasektoriin liittyviä, kaupunkien ja energia-yhtiöiden omia isoja kehittämishankkeita on ollut käynnissä Uudenmaan alueella useita. Seuranta-raportin tarkastelujaksolla energiantuotanto Uudellamaalla on kehittynyt lähes päästöttömäksi. **Energiayhtiö St1** on investoinut merkittäviä sum-mia uusiin biokaasulaitoksiin. **Helenin** Hanasaaren hiilivoimalaitoksen toiminta ajettiin alas keväällä 2023, minkä myötä Helenin hiilidioksidipäästöt putoavat 40 prosenttia ja Helsingin päästöt 20 prosenttia. **Vantaan energia** puolestaan ilmoitti vuonna 2024 merkittävästä investoinnistaan Van-taalle rakentuvaan energiavarasto Varantoon, joka valmistuessaan on kooltaan ja kapasiteetiltaan maailman suurin lämmön kausivarasto. Varannol-la on olennainen rooli fossiilisten polttoaineiden käytön lopettamisen mahdollistajana.

Uudellamaalla on viime vuosina kehitetty useita erityisesti ruokaan liittyviä hankkeita, innovaatioita ja ekosysteemejä.

Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma LuoTo -hankkeessa tavoit-teena on luovien alojen kestävyysmurroksen ja yhteiskunnallisen kestävyysmuutoksen vaatiman kulttuurisen muutoksen edistäminen tuottamalla tietoa, lisäämällä kestävyysosaamista ja verkotta-malla luovien alojen kestävyys-hankkeita yhteen.

VILKKU – Visiona ilmastokestävä Uusimaa -hanke vahvistaa Uudenmaan kykyä sopeutua ilmastomuutokseen. Tavoitteena on tuottaa Uudenmaan ensimmäinen alueellinen ilmastoriski-tarkastelu ja sopeutumis suunnitelma. Uudenmaan liiton ja Helsingin yliopiston yhteisessä hankkeessa tarkastellaan myös ilmastomuutoksen aiheutta-mia riskejä alueen elinkeinoelämän näkökulmasta.

Uudellamaalla on viime vuosina kehitetty useita erityisesti **ruokaan liittyviä hankkeita**, innovaati-oita ja ekosysteemejä. Helsingin yliopiston ylläpi-tämä **Viikki Food Design Factory** kokoaa yhteen ruoka- ja innovaatio-osaajat ja fasilitoi uusien ruuan alkutuotantoon, jalostamiseen, jakeluun ja kuluttamiseen liittyvien ratkaisujen synnyttämistä ja siihen tarvittavan ymmärryksen tuottamista. Bio-teknologiaa hyödyntävistä syväteknologian star-tupeista hyvä esimerkki on uusiutuvalle energialla ruokaproteiinia tuottava **Solar Foods**.

Urban&Local -hankkeessa edistetään kestävää ruokajärjestelmää Uudellamaalla ja luodaan pää-kaupunkiseudulle toimijaverkostoa, joka edistää

lähiruoka- ja ravintola-alan liiketoimintaa, tutki-musta, kehitystä ja innovointia. **Food waste eco-system -hankkeessa** etsitään käytännön ratkaisuja erityisesti ravitsemispalveluiden elintarvikejätteen vähentämiseen, tavoitteena on edistää ruoan kiertotaloutta pääkaupunkiseudulla. **Vaikuttavat verkostot -hanke** edistää uusimaalaisten yritysten ja muiden alueen innovaatioekosysteemitomijoi-den verkostoitumista sekä eurooppalaisen T&K-rahoituksen saantia ja tuottaa näin uusia innovaati-oita alueelle.

Syksyllä 2024 käynnistettiin Uudenmaan liiton oma valmistelutyö **Uudenmaan uudistavan ruo-kajärjestelmän** vision ja toimenpiteiden osalta, yhteistyössä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten edustajien kanssa. Tavoitteena on, että Uusimaa kehitty innovatiiviseksi ja kestäväksi elintarvike-tuottajaksi sekä -jakelijaksi, ja ruoantuotannon innovaatioista saadaan Suomelle ja Uudellemaalle uusi vientituote.

Ilmastoneutraalius-painopisteen alle kuuluvat myös monet viime vuosina käynnistyneet **mat-kailuelinkeinon kehittämishankkeet**. AKKE-rahoituksella tuetussa **Carbon Neutral Experience -hankkeessa** edistetään kotimaisten matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alojen hiilineutraaliutta Uudellamaalla. **CarbonWise-hankkeessa** valmen-nettiin matkailuyrityksiä hiilijalanjäljen laskemises-sa ja pienentämisessä sekä vastuullisuusviestinnäs-sä. Lisäksi toteutettiin matkailualan kestävyyttä

kehittäviä kokeiluja ja tuettiin matkailuyrityksiä ympäristösertifikaattien hankkimisessa. **Hiili-viisas Jukola -hankkeen** tavoitteena oli kehittää ja pilotoida mahdollisimman pienen hiilijalanjäljen muodostavan massatapahtuman toiminta- ja oppimismalli yhteistyössä tapahtumatuotantoon osallistuvien yritysten ja yhteistyökumppanien kanssa.

Uudellamaalla on paljon **hiilensidontaan** liittyvää tutkimusta ja kehittämistyötä. Keskeisiä tutkimuslaitoksia ovat esimerkiksi Ilmatieteen laitos ja Luonnonvarakeskus. Yliopistoista Helsingin yliopistolla on tähän liittyvää merkittävää tutkimusta. Viikin kansainvälisestäkin ainutlaatuisesta **SMEAR-Agri** on merkittävä tutkimusasema maatalouden ilmastovaikutuksiin liittyen. Asema tuottaa aineistoa nurmiviljelyn ilmastovaikutuksista. Ilmatieteen laitoksen käynnistämässä **Carbon Action** -yhteistyössä edistetään uudistavan viljelyn keinoja käytännössä samalla kun tutkitaan hiilen varastoitumista peltomaahan. Alustalla tehdään korkeatasoista tieteellistä tutkimusta ja uraaurotavaa viljelijäyhteistyötä, jolla tutkimustulokset viedään käytäntöön. Syksyllä 2022 hyväksyttiin **Carbon Busters -hanke**, jossa tutkitaan ratkaisuja hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi kasvatamalla ja lisäämällä hiilinieluja ja -varastoja, sekä kartoittamalla muita hiilensidontan teknologioita.

3.3 Ihmisten kaupunki

Ihmisten kaupunki -painopisteen tavoitteena on edistää kaupunkikehitystä, sujuvaa arkea ja ihmisten hyvinvointia. Painopisteen alla tärkeitä asiakokonaisuuksia ovat liikkuminen, asuminen, kaupunkisuunnittelu, ruoka ja terveyspalvelut sekä yrittäjyyden tukeminen. Liikkumisen ja asumisen teemoissa on paljon samaa Ilmastotiekartan liikkumisen liittyvän painopisteen kanssa.

Ihmisten kaupungin keskiössä olevia sujuvaa arkea ja hyvinvointia on pyritty kehittämään uusien palveluiden ja digitaalisuuden näkökulmasta sekä luovia aloja tukemalla. Älykkäässä kaupunkikehittämisessä haetaan ratkaisuja mm. energiankäyttöön, älykkääseen liikenteeseen ja liikkumisen palveluihin sekä joustaviin ja saavutettaviin palveluihin, kuten digitaalisiin terveyspalveluihin.

EAKR:n kestävä kaupunkikehittämisrahoitus perustuu valtion ja yliopistokaupunkien välisiin ekosysteemisopimuksiin. [Pääkaupunkiseudun innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus](#) on solmittu Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien ja valtion välille vuosiksi 2021–2027. Sen koordinoitua toteuttaa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien yhteinen **innovaatio-ohjelma HEVI**. Uudenmaan liitto on myös mukana luomassa Suomesta maailman toimivinta kokeilu- ja innovaatioympäristöä vuoteen 2030 mennessä osana Pirkanmaan liiton luotsaamaa [Innokaupungit-yhteisöä](#).

Uudellamaalla on paljon hiilensidontaan liittyvää tutkimusta ja kehittämistyötä.

Kaupunkikehittämistä edistäviä hankkeita ovat olleet muun muassa EAKR-rahoitteinen **PilotGreen** Vihreän infran kokeiluympäristöt sekä AKKE-rahoituksella käynnistynyt Vantaan esiselvitys - **Klustერიyhteistyöllä kohti uuden ajan superkampusta (Post Corona Proptech)**.

AKKE-rahoituksella on toteutettu myös runsaasti luovien alojen kehittämishankkeita. Esimerkiksi **Nykyfestivaali levittäytyy ajassa, muuttuen ympärivuotiseksi luovuuden alustaksi -hanke** sekä **EEVI – elpyminen, elinvoima ja verkosto luovilla aloilla -hanke**.

Yrittäjyyden tukemisella merkittävä rooli vuosina 2021–2022 Euroopan yrittäjyysalueen toimenpiteillä, joilla tuettiin kiertotalousyrittäjyyden kehittämistä. Uudenmaan liitto toteutti **Vihreän ja digitaalisen yrittäjyyden tukeminen Uudellamaalla – EER 2021–2022** -hanketta vuosina 2021–2023. Hankkeella varmistettiin EER-teemavuoden menestyksenkäs läpivienti ja sillä oli vahva elinkeinoelämän uudistumista vauhdittava aluekehittämisvaikutus.

Osa muutoksista vaatii sosiaalisia innovaatioita, mutta paljon tarvitaan myös teknologisia ratkaisuja.

Hyvinvointialueiden käynnistyttyä kunnille jää merkittävä vastuu asukkaidensa **terveyden edistämisestä**. Tämä vastuu kattaa laajan kirjon toimia, joilla pyritään parantamaan asukkaiden elämänlaatua ja vähentämään sairastavuutta. Kunnat voivat esimerkiksi järjestää liikunta- ja hyvinvointipalveluja, edistää terveellisiä elintapoja ja tarjota ravitsemusneuvontaa. Sairauksien puhkeamisen myöhäistäminen ja sairastavuuden vähentäminen ennaltaehkäisevillä toimilla voi merkittävästi keventää terveydenhuollon kuormitusta ja kustannuksia. Terveysteemaa on tuettu mm AKKE-hankkeilla **UTTI, STAI** ja **Lempeä hoiva**.

3.4 Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut

Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut -painopiste tukee sekä teollisuuden että palveluiden uudistumista. Laajassa teemassa on fokusoitu erityisesti vihreän ja digitaalisen kaksoissiirtymän edistämiseen. Teema linkittyy sekä ilmastoneutraaliuden edistämiseen että ihmisten kaupunkiteemaan.

Uudellamaalla on paljon korkean teknologian osaamista, jota tukemalla voimme vauhdittaa alueen teollisuuden murrosta, innovaatioiden hyödyntämistä ja viennin kasvua. Uudellamaalla sijaitsee yksi Suomen ja koko Euroopan suurimpia lääketieteen tutkimus-, opetus- ja hoitokeskittyä.

Meilahden yliopisto- ja sairaalakampus on jo nyt ainutlaatuinen ekosysteemi. Viikin laaja-alainen biolääketieteen, farmasian ja bioteknologian kampus on niin ikään kansainvälisesti vahva life-science-keskittyä.

Osa muutoksista vaatii sosiaalisia innovaatioita, mutta paljon tarvitaan myös teknologisia ratkaisuja. Uudellamaalla on vahvoja klustereita ja osaamista usealta sellaiselta sektorilta, jota tarvitaan globaalien ongelmien ratkaisuihin. **Syväteknologia-alalla** (deep tech) erityisesti kasvuyritysten liiketoiminta perustuu tieteen ja teknologian tuoreiden läpimurtojen tuotteistamiseen ja kaupallistamiseen.

Uudellamaalla on aktiivinen **kvanttialan huippuosaamista** kehittävä tutkimusyhteisö, jota koordinoi Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT:n, Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston perustama kansallinen kvantti-instituutti [InstituteQ](#). Lisäksi VTT on perustanut kvanttiteknologiasta kiinnostuneille yrityksille [BusinessQ-verkoston](#), joka tukee kvanttiteknologian soveltamista yrityksissä. Kvanttiteknologia on kehittynyt merkittävästi viime vuosina, mikä on mahdollistanut useiden tutkimuslaitosten ja yritysten nousun alan kärkeen. Tärkeimpiä toimijoita ovat VTT, Aalto-yliopisto, sekä johtaviin kvanttietokoneiden valmistajiin lukeutuva IQM. Algorithmiq, Quanscient ja QMill keskittyvät algoritmien kehittämiseen ja kaupallistamiseen. Algoritmiosaaminen on keskeistä

kvanttitietokoneiden hyödyntämisessä, erityisesti kohinan poistamisessa ja hallinnassa. Blueforsin kryptekniikka puolestaan mahdollistaa kvantti-tietokoneiden toiminnan äärimmäisen matalissa lämpötiloissa, mikä on välttämätöntä kubittien vakauden ja suorituskyvyn kannalta.

Uudellamaalla on merkittävää toimintaa liittyen **teollisuuden kiertotalouteen**. Esimerkiksi Kilpilahden teollisuuskeskittymä on yksi Pohjois-Euroopan suurimmista. AKKE-rahoituksella toteutettiin Kilpilahden alueen esiselvitys. Alueella toimii Nesteen ja Borealiksen veturiekosysteemi Business Finlandin rahoituksella. VTT, Aalto yliopisto ja Helsingin yliopisto ovat edelläkävijöinä etsimässä teollisuuden kiertotalouden ratkaisuja yritysten kanssa. Vuonna 2021 toteutettiin AKKE-rahoitteinen **F3 Films for future -esiselvitys**, joka johti EAKR-rahoitteeseen **F3 – Films for future -hankkeeseen**. Sen tavoitteena on ottaa merkittävä askel kohti uusien helposti kierrätettävien biopohjaisten pakkausratkaisuiden hyödyntämistä sekä kansallisilla että kansainvälisillä markkinoilla, ja mahdollistaa myös pk-yrityksille liiketoiminta markkinassa, jossa toimijat ovat perinteisesti suuryrityksiä.

Sekä AKKE- että EAKR-rahoituksella on tuettu myös **terveysteknologiaan** liittyviä hankkeita, esimerkkinä terveydenhoidon tietointensiivisen tutkimuksen digitaaliseen tehokkuuteen ja kyber-turvallisuuteen paneutunut **UTTI-hanke**.

Virtuaalisen ja lisätyn todellisuuden XR-alaa on tuettu sekä EAKR- että AKKE-rahoituksella, muun muassa **Virtual Trade Room -hankkeessa**. Hankkeissa on tuettu XR-alan verkostoitumista Uudellamaalla, yritysten käynnistymistä ja innovaatio-toimintaa sekä eri alojen liiketoiminnan tukemista virtuaalisen tapahtumatoiminnan kautta.

Tekoälyn nopean kehityksen hyödyntämisessä on Haaga-Helia AMK:n johdolla 2021–2023 toteutettu kaksi EAKR-rahoitteista **AI-TIE-hanketta**, joissa on etsitty tekoälyinnovaatioista kilpailukykyä. Tekoälyteema kiinnosti jo tuolloin – laaja joukko koulutuksiin osallistuneita pk-sektorin yrityksiä antoi hankkeen toteutukselle kiittävää palautetta. **Aistories.fi-verkkopalvelu** tarjoaa innostavia tutkimustuloksia ja tekoälytarinoita, jotka käsittelevät suomalaisten yritysten tekoälymatkaa case-kuvausten, ääni- ja videopodcastien muodossa.

Pk-yritysten digitalisaatio on myös ollut monissa Uudenmaan kehittämishankkeissa keskiössä. **European Digital Innovation Hub** (eDIH) statuksen saaneet Helsingin kaupungin johtama **Finnish AI Region (FAIR) -hanke** sekä Maanmittauslaitoksen koordinoima **Location Innovation Hub -hanke** käynnistivät toimintansa syksyllä 2022. Uudenmaan liitto on FAIR:in yhteistyökumppani ja 2024 yhteistyö vahvistui myös Location Innovation Hubin kanssa. **Digitaalisen alustatalouden työllisyysvaikutukset -hankkeessa** tuotettiin

vaikutusarvioinnin lisäksi työkaluja pk-sektorin liiketoiminnan digitalisoinnin avuksi.

Uudenmaan liiton omassa toiminnassa keskeisiä **teollisuuden uudistumisen hankkeita** olivat alueiden välinen Interreg Europe -hanke **40Ready** sekä Euroopan parlamentin rahoittama **DT4Regions** -aloite, jossa pyrkimyksenä on luoda digimurrosta edistävä alueiden verkosto. Hankkeen puitteissa toteutettiin syksyllä 2023 onnistunut työpajasarja ja ideathon-kilpailu tekoälyn hyödyntämiseksi terveysteknologioissa.

”

Sekä AKKE- että EAKR-rahoituksella on tuettu myös terveysteknologiaan liittyviä hankkeita.

4. Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisellä yhteistyöllä on keskeinen merkitys Uudenmaan kehittämisessä. Uudenmaan liiton kansainvälisen toiminnan painopisteenä on kansainvälisten kumppanuuksien aktiivinen hyödyntäminen edunvalvonnassa sekä EU-tason vaikuttamistyö. Vaihdamme kokemuksia muiden Euroopan metropolialueiden kanssa, olemme aktiivisia yhteisten EU-hankkeiden rakentamisessa ja osallistumme useiden kansainvälisten yhteistyöjärjestöjen toimintaan. Esittelemme alueemme älykästä erikoistumista ja TKI-toimintaa aktiivisesti myös kansainvälisille vierailijaryhmille.

Uudenmaan liiton kansainvälisen yhteistyön pääsuunnat ovat Itämeren alue ja Eurooppa. Uudenmaan älykkään erikoistumisen ja innovaatio-toiminnan tunnistetut verokkialueet ovat Tukholman, Kööpenhaminan ja Amsterdamin alueet sekä Hampuri. Uudenmaan liiton tavoitteena on tiivistää yhteistyötä ja vertaisoppimista näiden alueiden kanssa.

Uudellamaalla on kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia muutamien vastaavien kansainvälisten alueiden kanssa, muun muassa Viron Harjun alueen kanssa ja Saksan Brandenburgin osavaltion kanssa. Uudenmaan liiton hallinnoima, lukuisten kumppanien

yhteinen Helsinki EU Office Brysselissä on tärkeä edunvalvonnan kanava EU:n suuntaan sekä eurooppalaisten rahoituslähteiden asiantuntija.

Kansainväliset järjestöt ja verkostoyhteistyö

Uudenmaan liitto on jäsenenä monissa kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa. Erityisesti Itämeren alueen yhteistyöfoorumit ja eurooppalaiset edunvalvonta- ja yhteistyöjärjestöt ovat avainasemassa kansainvälisessä toiminnassamme.

Baltic Sea States Subregional Cooperation (BSSSC) on Itämeren alueen poliittinen verkosto, joka koostuu 162 jäsenalueesta 10 Itämeren rannikkovaltiossa. Jäsenalueet ratkovat yhdessä koheesiopolitiikan, merenkulun, energia- ja ilmastoasioiden, nuorisoasioiden, pohjoisen ulottuvuuden, liikenteen ja kulttuurin kysymyksiä. EU:n Itämeri-strategian toteuttaminen on keskeistä.

Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) on rannikkoalueiden etua valvova yhteistyöjärjestö, joka yhdistää 160 aluetta 28 maasta. Keskeisiä käsiteltäviä aiheita ovat merenkulun ja muun liikenteen kysymykset, energiapolitiikka,

kalastusasiat, tutkimustoiminta sekä aluekehitys. **CPMR Baltic Sea Commission** on CPMR-järjestön alainen Itämerikomissio, jonka energia- ja ilmastotyöryhmän puheenjohtajana Uudenmaan liitto toimii.

Euroopan metropolialueiden verkosto EMA (European Metropolitan Authorities) koostuu kaupunkien ja alueiden virkamiehistä ja poliitikoista ja sen tavoitteena on valjastaa alueiden innovaatiopotentiaali, energia- ja kiertotalousratkaisut sekä vihreät ja digitaaliset menetelmät Euroopan kehitystä ohjaavaksi muutosvoimaksi.

Kansainvälisistä verkostoista Uudellemaalle kenties tärkein on innovaatioverkosto **ERRIN (European Regions Research and Innovation Network)**, jonka toimintaan osallistumme Helsinki EU Officen kautta. ERRINin toiminta keskittyy tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan, -ohjelmiin ja -hankkeisiin erityisesti alueiden näkökulmasta.

Tärkeitä yhteistyöverkostoja ja hankevalmistelukumppaneita ovat myös eurooppalaisten metropolialueiden aluesuunnitteluverkosto **METREX (The Network of European Metropolitan Regions and Areas)** sekä liikennesuunnitteluun keskittynyt kaupunkien ja alueiden verkosto **POLIS (Network of European cities and regions for Transport Innovation)**.

Pohjoismainen saaristoyhteistyön (**Nordiska Skärgårdssamarbetet, NSS**) verkosto kattaa Tukholman, Uppsalan, Södermanlandin ja Itä-Götanmaan läänien saaristoalueet, Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Kymenlaakson maakunnat sekä Ahvenanmaan saariston. NSS on mukana Regions4Climate-hankkeessa ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista herkän saaristoluonnon kannalta.

Scandria Alliance on kaupunkien ja alueiden yhteistyöverkosto liikennekäytävällä Skandinaviasta Välimerelle. Se toimii myös alustana rajat ylittävälle ilmastoystävällisille ja multimodaalisille liikkumis- ja liikenneratkaisuille. Uudenmaan liitto on varapuheenjohtaja ja yksi perustajajäsenistä verkostossa.

Uudenmaan liiton EU-edunvalvonnan, erityisesti koheesiopolitiikan ja EU:n seuraavan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman (FP10) näkökulmasta merkittäviä kansainvälisiä yhteistyöverkostoja ovat eurooppalaiset alueiden yhteistyöverkostot **Regions for EU Recovery ja Power Regions**.

CAPREX-verkostoon kuuluu Brandenburgin alue, Prahan metropolialue, Uusimaa sekä ja Etelä-Itä-vallan alue. Verkoston tarkoituksena on vertailla alueiden talouspolitiikkaa ja innovaatiostrategioita, sekä jakaa parhaita käytäntöjä.

Älykkään erikoistumisen (S3) kumppanuuksista Uudenmaan liitto on vuosina 2021–2024 ollut aktiivisesti mukana **BERRY+ yhteistyöverkostossa** sekä tukenut ruokapakkausten ympärille syntynyttä S3-verkostoa, jossa keskeinen yhteistyökumppanimme CLIC Innovation on mukana. Uudenmaan älykkään erikoistumisen innovaatioekosysteemin vahvistamiseen keskittyneessä **RIS Boost** -hankkeessa tuotettiin TKI-toimijaverkostoille kohdistettu julkaisu, jonka tavoitteena oli edistää älykkään erikoistumisen kumppanuuksia Uudellamaalla.

Eurooppalaisten yliopistoallianssien osalta Uudenmaan liitto teki vuosina 2021–2024 aikana yhteistyötä Haaga-Helian ja **Ulysseus-allianssin** kanssa. Muotoilimme kesäinnovaatioleirille kolme haastetta liittyen ilmastoneutraalisuustavoitteeseen sekä älykkään erikoistumisen Ihmisten kaupunki -painopisteeseen. Vuonna 2024 käynnistimme yhteistyön EU:n Ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit -tavoitteeseen vastaavan eurooppalaisen **U!REKA (Urban Research and Education Knowledge Alliance)** yliopistoallianssin kanssa, sekä kaupunkikehityksen haasteisiin keskittyvän **PIONEER-allianssin** kanssa.

5. Viestintä

Helsinki Smart Region on Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian kansainvälinen brändi ja väline viestiä strategian toteutuksesta alueella. Helsinki Smart Regionin viestintäkanavissa nostetaan esiin konkreettisia esimerkkejä alueella tapahtuvasta tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnasta älykkään erikoistumisen teemoissa. Pääosin englanninkielistä viestintää tehdään Helsinki Smart Region verkkosivustolla sekä brändin sosiaalisen median kanavissa.

[Helsinkismart.fi-verkkosivusto](#) julkaistiin vuonna 2016. Sivuille on koottu ostohankintana case-artikleita Uudenmaan alueen innovatiivisista älykkään erikoistumisen ratkaisuksista, kolmen kattoteeman (ilmastoneutraalius, ihmisten kaupunki, uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut) alle. Lisäksi sivustolla on julkaistu englanninkielisiä uutisia ajankohtaisista tapahtumista, julkaisuista tai älykkään erikoistumisen teemaan soveltuvista muista uutisista.

Helsinkismart.fi -verkkosivustolla vieraili vuosina 2021–2022 yhteensä 17 928 käyttäjää ja sivusto keräsi 44 626 katselukertaa. Vuosina 2023–2024 verkkosivustolla vieraili yhteensä 7100 käyttäjää ja sivusto keräsi 68 759 katselukertaa. Verkkosivuille ohjaututaan pääosin Googlen hakukoneen kautta

tai suoralla linkillä toiselta sivustolta. Verkkosivuille asennettiin loppuvuodesta 2022 yksityisyyden suojaa koskevan lainsäädännön mukaiset evästeet. Mikäli sivuston kävijä ei anna lupaa evästeiden käyttöön, Google Analytics ei aktivoidu ja kävijä jää kirjautumatta tilastoihin. Tämä selittää vuosien 2023–2024 kävijätietojen alhaista lukumäärää.

Vuosina 2021–2024 Helsinkismart.fi-verkkosivuilla on julkaistu yhteensä 55 artikkelia ja 86 uutista.

Taulukko 1. Helsinkismart.fi sivuston sisältöjen määrä ja jakauma vuosina 2021–2024.

Sisältö	2021	2022	2023	2024
Artikkeli	16	15	11	13
Ilmastoneutraalius	5	7	4	3
Ihmisten kaupunki	6	4	3	5
Uudistuva teollisuus ja innovatiiviset palvelut	5	4	4	5
Uutinen	23	21	14	28

Helsinkismart.fi-sivuston päivityksiä jaetaan aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa. Viime vuosina sosiaalisen median viestintä on painottunut aiempaa vahvemmin LinkedIniin.

Helsinki Smart Region Youtube-kanavalta löytyy 15 videota, jotka on tehty vuosina 2016–2021. Kanavalla on 33 tilaajaa ja videoita on katseltu yhteensä 7072 kertaa. Helsinki Smart Regionilla on X:ssä

(ent. Twitter) 1554 seuraajaa ja yhteensä tililtä on tehty vuosien aikana 1749 julkaisua. Helsinki Smart Regionin LinkedIn-sivulla on tällä hetkellä 996 seuraajaa ja viime vuosien analytiikkatietojen perusteella seuraajien määrä on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Helsinki Smart Region LinkedIn-sivun kävijämäärää, sivun ja julkaisujen näyttökertoja sekä reaktioiden määrää vuosina 2022 ja 2024 on koottu alla olevaan taulukkoon.

Taulukko 2. Helsinki Smart Regionin LinkedIn-tilin analytiikan vertailu vuosilta 2022 ja 2024.

	2022	2024
Kävijämäärä	295	254
Sivun näyttökerrat	610	532
Julkaisujen näyttökerrat	11 872	26 973
Reaktioiden määrä	525	682

Uudenmaan älykkään erikoistumisen viestintään on kannattavaa panostaa alueen innovaatioiden, ekosysteemien ja yritysten esiin nostamiseksi. Kansainvälisellä viestinnällä voidaan parhaimmillaan tukea kansainvälistä yhteistyötä sekä uusien investointien houkuttelua. Jatkossa erillistä Helsinkismart.fi-sivustoa tai sosiaalisen median kanavia ei enää ylläpidetä, vaan englanninkielistä innovaatiotoiminnan viestintää viedään vahvasti osaksi Uudenmaan liiton verkkosivuja ja sosiaalisen median kanavia.

6.Strategian ohjaus

Uudenmaan älykkään erikoistumisen keskeisimpänä yhteistyö- ja päätöksentekofoorumina on lakisääteinen **Maakunnan yhteistyöryhmä MYR**. Siihen kuuluu maakuntahallituksen edustajien lisäksi jäseniä valtionhallinnosta sekä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöistä. Älykästä erikoistumista on käsitelty MYRrin jokaisessa kokouksessa mm. hankkeiden esittelyn sekä tilannekuvan päivittämisen kautta.

Uudenmaan älykkään erikoistumisen toimeenpanossa keskeinen väline vuosina 2021–2024 oli korkeatasoinen **älykkään erikoistumisen ohjausryhmä**. Sen toiminta käynnistyi huhtikuussa 2021 ja ryhmän viimeinen kokous järjestettiin tammi-kuussa 2025. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Teknologian tutkimuskeskus VTT:n toimitusjohtaja Antti Vasara. Ryhmään pyydettiin edustajat Helsingin yliopistosta (aluksi vararehtori Paula Eerola, vuodesta 2022 alkaen vararehtori Jouni Hirvonen), Aalto yliopistosta (vararehtori Janne Laine), kolmen ammattikorkeakoulun yhteenliittymästä (edustajana Laurean rehtorin Jouni Koski), Neste Oy:stä (tutkimusjohtaja Petri Lehmus), TietoEvrystä (maajohtaja Satu Kiiskinen), Forum Viriumista (toimitusjohtaja Mika Malin), Business Finlandista (johtaja Teija-Lahti Nuuttila) sekä Suomen Akate- miasta (ylijohtaja Riitta Maijala).

Vuosina 2021–2022 ohjausryhmä työsti kahdeksan teesiä Uudenmaan innovaatioyhteistyön edistä- miseksi ja Uudenmaan 5 prosentin TKI-tavoitteen saavuttamiseksi. Teesit vietiin Uudenmaan Science Meets Regions -vaikuttajafoorumien käsittelyyn TKI-aiheisella innovaatioleirillä. Lisäksi teesejä esiteltiin sidosryhmätapaamisissa syksyllä 2022. Osittain tämän työn pohjalta toteutettiin Uuden- maan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekarttatyö. Ohjausryhmälle järjestettiin tähän liittyen työpaja vuonna 2023. Tiekartta julkaistiin vuonna 2024 ja työ jatkuu nyt tuon tiekartan toimeenpanolla.

Ohjausryhmä on myös tuottanut arvokasta tietoa ja näkemystä liiton TKI-kannanottoihin ja vaikut- tamistyöhön. Ohjausryhmän tuella valmistellut TKI-vaaliteemat ([Kasvavien kaupunkiseutujen kehitys- ja kokeilualustatoimintaan on panostet- tava ensi hallituskaudella](#)) näkyvät myös nykyisen hallituksen TKI-linjauksissa.

Uudenmaan älykästä erikoistumista esiteltiin vuosi- na 2021–2024 eri yhteyksissä myös muille alueen TKI-toimijoille, muun muassa Uudenmaan liiton koordinoiman alueellisen TKI-verkoston tapaami- sissa sekä kahdenvälisissä tapaamisissa.

7. Lopuksi

Uusimaa on Suomen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan veturi sekä Euroopan toiseksi innovatiivisin alue. TKI-toiminta on elintärkeää alueen elinvoimalle ja yritysten sekä muiden toimijoiden uudistumiselle. TKI on myös läsnä tavalla tai toisella kaikissa Uudenmaan maakunnan strategisisissa tavoitteissa. Tulevien vuosien haaste on löytää vielä vaikuttavampaa alueellista yhteistyötä valituissa teemoissa ja nostaa missiolähtöinen innovaatiopolitiikka vielä astetta korkeammalle tasolle.

Osittain tästä syystä Uudenmaan liitto on päättänyt luopua erillisestä älykkään erikoistumisen strategiasta. Parhaillaan on käynnissä uuden maakuntaohjelman valmistelu ja jatkossa alueellisen innovaatiotoiminnan sekä älykkään erikoistumisen tavoitteet kirjoitetaan kiinteäksi osaksi tulevaa Uusimaa-ohjelmaa. Työssä tullaan hyödyntämään muun muassa Uudenmaan EU-tasoisien TKI-toiminnan tiekarttaa sekä alueen toimijoiden TKI-strategioita.

Älykkään erikoistumisen osalta on tunnistettavissa keskeisiä kehitysteemoja, joilla tulee olemaan merkittävä vaikutus alueen innovaatio- ja

elinkeinotoiminnalle, ja joita tulisi tukea EAKR-rahoituksella. Vetyteema on Suomelle keskeinen ja siihen liittyen on vielä tarpeita selvityksille sekä uusille TKI-hankkeille. Kiertotalous on Uudenmaan ilmastotyön tavoitteiden näkökulmasta merkittävässä asemassa ilmastokestävien toimintamallien uudistamisessa. Kiertotalouden ratkaisut myös nousevat vahvasti esiin tulevaisuuden ventialoina, joihin kannattaa panostaa. Ruokainnovaatiot nousevat entistä tärkeämmäksi, kuten myös terveys ja hyvinvointi.

Uudellamaalla vahvoja teollisen tutkimuksen alueita ovat digitaalisiin ratkaisuihin perustuvat innovaatiot ja palvelut, avoimen datan kehittäminen, alueellisen logistiikan kehittäminen sekä uudet teknologiat. Nämä teemat huomioidaan jatkossakin sekä kansallisten että EU-tason rahoitusohjelmien tavoitteissa. Yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa vahvistetaan Kaupunki palveluna -kehittämistä sekä yhteiskehittämistä. Erityisesti terveys-tekнологia tekoäly, virtuaali- ja lisätty todellisuus, cleantech, edutech sekä kvanttitiosaamistamme vahvistavat teknologiat ovat yhteistyön kohteena. Viikin biolääketieteen ja -teknologian ekosysteemin toiminnan jatkuminen sekä tehostaminen on

keskeinen edunvalvontakysymys tulevaisuutta ajatellen.

Yhteistyötä Uudenmaan eri kokeilu ympäristöjen (testbeds) välillä tulisi ja voidaan lisätä. Kokeiluympäristöihin on mahdollista houkutella lisää investointeja ja osajia. Näin eurooppalainen ja kansainvälinen yhteistyö luo referenssejä ja tuottaa liiketoimintamahdollisuuksia.

Tulevien vuosien haaste on löytää vielä vaikuttavampaa alueellista yhteistyötä valituissa teemoissa ja nostaa missiolähtöinen innovaatiopolitiikka vielä astetta korkeammalle tasolle.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi
[@Uudenmaanliitto](https://www.facebook.com/Uudenmaanliitto)